

Mezinárodní elektrotechnický slovník –
Část 561: Piezoelektrické, dielektrické
a elektrostatické součástky a souvisící materiály
pro řízení a výběr kmitočtu a detekci

ČSN
IEC 60050-561
33 0050

International electrotechnical vocabulary –
Part 561: Piezoelectric, dielectric and electrostatic devices and associated materials for frequency
control, selection
and detection

Vocabulaire électrotechnique international –
Partie 561: Dispositifs piézoélectriques, diélectriques et électrostatiques et matériaux associés pour
la détection, le choix
et la commande de la fréquence

Tato norma je českou verzí mezinárodní normy IEC 60050-561:2014. Překlad byl zajištěn Úřadem
pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Má stejný status jako oficiální verze.

This standard is the Czech version of the international standard IEC 60050-561:2014. It was
translated by the Czech Office for Standards, Metrology and Testing. It has the same status as the
official version.

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN IEC 50(561) (33 0050) z listopadu 1996.

Národní předmluva

Změny proti předchozí normě

Toto vydání obsahuje vzhledem k předchozímu vydání následující významné technické změny:

- obecný název části 561 byl aktualizován a změněn na stejný název jako má TC 49 (tento nový název je založen na změně názvu TC 49 z listopadu 2009);
- byly změněny názvy oddílů vzhledem k názvosloví souboru norem IEC 61994, které vypracovala TC 49/WG 11, tyto změny jsou považovány za užitečné a vhodné pro současné uživatele;
- byly aktualizovány definice;
- bylo přidáno mnoho nových termínů;

- byly vloženy obrázky pro snazší porozumění;
- technické termíny jsou nyní uspořádány v abecedním pořadí podle jejich vzájemné souvislosti v částech, které tvoří základní prvek zařízení.

Upozornění na národní poznámky

Do normy byly k heslům 561-01-16, 561-01-74, 561-02-46, 561-04-24 a 561-06-05 doplněny vysvětlující národní poznámky.

Upozornění na termíny „dielektrická konstanta“ a „elektrická konstanta vakua“, které se vyskytují v anglickém originálu IEC 60050-561:2014 (hesla 561-01-17, 561-01-18, 561-05-05, 561-05-13, 561-06-02, 561-06-03).

Podle IEC 60050-121 Mezinárodní elektrotechnický slovník – Část 121: Elektromagnetismus (zavedena v ČSN IEC 60050-121:2000 převzetím originálu) by se tyto termíny neměly používat a měly by být nahrazeny příslušným termínem „permitivita“, který se již delší čas používá také v české terminologii.

Vypracování normy

Zpracovatel: RNDr. Josef Suchánek, CSc., IČ 63237261

Technická normalizační komise: TNK 102 Součástky a materiály pro elektroniku a elektrotechniku

Pracovník Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví: Ing. Milan Dian

MEZINÁRODNÍ NORMA

Mezinárodní elektrotechnický slovník – IEC 60050-561

Část 561: Piezoelektrické, dielektrické a elektrostatické součástky 2. vydání
a související materiály pro řízení a výběr kmitočtu a detekci 2014-11

Obsah

Strana

Předmluva 4

Úvod Dodržované principy a pravidla 6

1 Rozsah platnosti 8

2 Termíny a definice 8

Rejstřík 253

Předmluva

1. IEC (Mezinárodní elektrotechnická komise) je celosvětová normalizační organizace zahrnující všechny národní elektro-technické komitáty (národní komitáty IEC). Cílem IEC je podporovat mezinárodní spolupráci ve všech otázkách, které

se týkají normalizace v oblasti elektrotechniky a elektroniky. Za tím účelem, kromě jiných činností, IEC vydává mezinárodní normy, technické specifikace, technické zprávy, veřejně dostupné specifikace (PAS) a pokyny (dále „publikace IEC“).

Jejich vypracování je svěřeno technickým komisím; každý národní komitét IEC, který se zajímá o projednávání předmět, se může těchto prací zúčastnit. Mezinárodní vládní i nevládní organizace, s nimiž IEC navázala pracovní styk, se těchto prací rovněž zúčastňují. IEC úzce spolupracuje s Mezinárodní organizací pro normalizaci (ISO) v souladu s podmínkami dohodnutými mezi těmito dvěma organizacemi.

2. Oficiální rozhodnutí nebo dohody IEC týkající se technických otázek vyjadřují v největší možné míře mezinárodní shodu v názoru na předmět, kterého se týkají, protože v každé technické komisi jsou zastoupeny všechny zainteresované národní komitety.
3. Publikace IEC mají formu doporučení pro mezinárodní používání a v tomto smyslu jsou přijímány národními komitety IEC. Přestože je věnováno velké úsilí tomu, aby byl obsah publikací IEC přesný, IEC nemůže nést odpovědnost za způsob, jakým jsou používány, nebo za jakoukoliv chybnou interpretaci uživatelem.
4. Na podporu mezinárodního sjednocení národní komitety IEC transparentně přejímají publikace IEC v maximální možné míře do svých národních a regionálních publikací. Každý rozdíl mezi publikací IEC a odpovídající národní nebo regionální publikací v nich musí být jasně vyznačen.
5. IEC se nezabývá ověřováním shody. Služby posuzování shody a v některých oblastech přístup ke značkám shody poskytují nezávislé certifikační orgány. IEC nenes odpovědnost za žádné služby prováděné nezávislými certifikačními orgány.
6. Všichni uživatelé se mají ujistit, že mají poslední vydání této publikace.
7. IEC ani její řídící pracovníci, zaměstnanci, pomocné síly nebo zástupci, včetně samostatných expertů a členů technických komisí a národních komisí IEC, neodpovídají za jakékoliv zranění osob, poškození majetku nebo poškození čehokoliv, ať už přímé, nebo nepřímé, ani za náklady (včetně právních poplatků) a výdaje spojené s publikováním, používáním a spo-
léháním se na tuto publikaci IEC nebo na jiné publikace IEC.
8. Upozorňuje se na normativní odkazy citované v této publikaci. Používání citovaných publikací je nezbytné ke správnému používání této publikace.
9. Upozorňuje se na možnost, že některé prvky této publikace IEC mohou být předmětem patentových práv. IEC nelze činit odpovědnou za identifikaci jakéhokoliv nebo všech patentových práv.

Mezinárodní normu IEC 60050-561 vypracovala technická komise IEC/TC 49 *Piezoelektrické, dielektrické a elektrostatické součástky a související materiály pro řízení a výběr kmitočtu a detekci se zodpovědností technické komise IEC/TC 1 Terminologie*.

Toto druhé vydání zrušuje a nahrazuje první vydání z roku 1991, změnu A1:1995 a změnu A2:1997. Toto vydání je jeho technickou revizí a má status horizontální normy v souladu s Pokynem IEC 108.

Toto nové vydání normy vzhledem k předchozímu vydání obsahuje následující významné technické změny:

- obecný název části 561 byl aktualizován a změněn na stejný název, jako má technická komise TC 49 (tento nový název je založen na změně v názvu technické komise TC 49 z listopadu 2009);
- názvy oddílů byly změněny na ty, které jsou uvedeny v normě IEC 61994 Názvosloví – soubor, kterou připravila pracovní skupina WG 11 technické komise TC 49; tyto změny jsou považovány za vhodné a užitečné pro současné uživatele;
- byly aktualizovány definice;
- bylo přidáno mnoho nových termínů;

- pro snazší pochopení byly přidány výkresy (obrázky);
- technické termíny jsou seřazeny abecedně podle jejich vzájemné závislosti v oddílech, které samy o sobě tvoří základní prvek součástí.

Text této normy se zakládá na těchto dokumentech:

FDIS
1/2242/FDIS

Zpráva o hlasování
1/2247/RVD

Úplnou informaci o hlasování při schvalování této normy lze najít ve zprávě o hlasování ve výše uvedené tabulce.

Tato publikace byla vypracována v souladu se směrnicemi ISO/IEC, část 2.

V této části IEV jsou uvedeny termíny a definice v českém, anglickém a francouzském jazyce a doplněny jsou dále termíny v arabském (ar), německém (de), španělském (es), italském (it), japonském (ja), polském (pl), portugalském (pt) a čínském (zh), jazyce.

Seznam všech částí souboru IEC 60050 vydaných pod společným názvem *Mezinárodní elektrotechnický slovník* lze nalézt na webových stránkách IEC a je dostupný na www.electropedia.org.

Komise rozhodla, že obsah této publikace a jejích změn se nebude měnit až do výsledného data aktualizace uvedeného na webových stránkách IEC webstore.iec.ch v údajích o této publikaci. K tomuto datu bude publikace buď

- znovu potvrzena;
- zrušena;
- nahrazena revidovaným vydáním, nebo
- změněna.

Úvod

Dodržované principy a pravidla

Obecně

IEV (soubor IEC 60050) je univerzální vícejazyčný slovník zahrnující oblast elektrotechniky, elektroniky a telekomunikací (dostupný na www.electropedia.org). Obsahuje přibližně 20 000 *terminologických hesel*, z nichž každé odpovídá jednomu *pojmu*. Tato hesla jsou rozdělena do přibližně 80 *částí*, přičemž každá část odpovídá určité oblasti.

PŘÍKLAD

Část 161 (IEC 60050-161): Elektromagnetická kompatibilita

Část 411 (IEC 60050-411): Točivé stroje

Hesla jsou řazena podle hierarchického klasifikačního schématu část/oddíl/pojem; pojmy jsou v oddílech uspořádány systematicky.

Termíny a definice (popřípadě neverbální vyjádření, příklady, poznámky a zdroje) jsou v heslech uvedeny ve dvou nebo ve třech jazycích IEC, kterými jsou francouzština, angličtina a ruština (*základní jazyky IEV*).

U každého hesla jsou uvedeny také samostatné termíny v *doplňkových jazycích IEV* (arabštině, čínštině, finštině, italštině, japonštině, němčině, norštině, polštině, portugalštině, slovinštině, srbštině, španělštině a švédštině).

Uspořádání terminologického hesla

Každé heslo odpovídá určitému pojmu a obsahuje:

- *číslo hesla,*
- *popřípadě písmennou značku pro veličinu nebo jednotku,*

dále pro každý základní jazyk IEV:

- termín označující pojem, nazývaný „*preferovaný termín*“, popřípadě doplněný *synonymy a zkratkami,*
- *definici* pojmu,
- popřípadě neverbální vyjádření, příklady a poznámky k heslu,
- popřípadě *zdroj*

a na konci samostatné termíny v doplňkových jazycích IEV.

Číslo hesla

Číslo hesla se skládá ze tří prvků oddělených spojovníky:

Číslo části: 3 číslice,

Číslo oddílu: 2 číslice,

Číslo pojmu: 2 číslice (01 až 99).

PŘÍKLAD 131-13-22

Písmenné značky pro veličiny a jednotky

Tyto značky, které jsou jazykově nezávislé, jsou uvedeny na samostatném řádku za číslem hesla.

PŘÍKLAD

131-12-04

R

odpor

Preferovaný termín a synonyma

Preferovaný termín je termín, který stojí na začátku terminologického hesla v daném jazyce; za ním mohou následovat synonyma. Je vytištěn tučným písmem.

Synonyma:

Synonyma jsou vytištěna na samostatných řádcích pod preferovaným termínem: jsou rovněž vytištěna tučným písmem, vyjma nevhodných synonym, která jsou vytištěna netučným písmem. Za nevhodným synonymem následuje označení „NEVHODNÝ TERMÍN:“.

Neexistence odpovídajícího termínu:

Jestliže v daném jazyce neexistuje odpovídající termín, je preferovaný termín nahrazen pěti tečkami, tj.:

„ “ (a samozřejmě tu nejsou synonyma).

Charakteristiky

Každý termín (nebo synonymum) může být doplněn charakteristikami uvádějícími doplňující informace. Tyto charakteristiky jsou vytištěny netučným písmem za příslušným termínem, na stejném řádku jako tento termín.

PŘÍKLAD

specifické použití termínu:

přenosové vedení <v elektrizačních soustavách>

národní varianta:

lift, GB (výtah)

gramatické informace:

quantize, verb (kvantovat)

transient, noun (přechodný proces; přechodný jev)

AC, adj (střídavý (proud))

Zdroj

V některých případech je nezbytné zařadit do určité části IEV pojem převzatý z jiné části IEV nebo z jiného uznávaného terminologického dokumentu (Pokyn ISO/IEC 99, ISO/IEC 2382 atd.), buď s modifikací definice (a popřípadě termínu), nebo bez ní.

To je vyjádřeno uvedením zdroje. Tato informace je vytištěna netučným písmem a je uvedena na konci hesla v každém z uvedených základních jazyků IEV.

PŘÍKLAD: ZDROJ: IEC 60050-131:2002, 131-03-13, modifikováno

Termíny v doplňkových jazycích IEV

Tyto termíny následují za hesly v základních jazycích IEV, na samostatných řádcích, předchází jim dvoupísmenný kód (Alpha-2 code) stanovený v ISO 639-1 pro daný jazyk a jsou uspořádány abecedně podle tohoto kódu.

1 Rozsah platnosti

Tato část IEC 60050 uvádí termíny a definice používané pro piezoelektrické a dielektrické součástky a odpovídající současným znalostem. Toto nové vydání reviduje a doplňuje vydání předchozí. Má status horizontální normy v souladu s Pokynem IEC 108 *Směrnice pro zajištění konzistentnosti (vzájemného souladu) publikací IEC – Použití horizontálních norem*.

Tato terminologie je konzistentní s terminologií zpracovanou v ostatních odborných částech IEV.

Tato horizontální norma je primárně určena technickým komisím pro přípravu norem v souladu s principy stanovenými v Pokynu IEC 108.

Jednou z odpovědností technické komise je používat při tvorbě svých publikací horizontální normy všude tam, kde je to vhodné. Obsah této horizontální normy se neuplatní, pokud se na něj v příslušných publikacích nebude výslovně odkazovat nebo do nich nebude začleněn.

Konec náhledu - text dále pokračuje v placené verzi ČSN.